

Λογοτεχνικά Ρεύματα

➡ Ρομαντισμός

Χαρακτηριστικά:

- **Σύγκρουση** με το **ορθολογικό** πνεύμα του διαφωτισμού → αμφισβήτηση κανόνων, ηθικών αξιών → διεύρυνση λεξιλογίου, εικόνες, ηχητικά τεχνάσματα, **έμφαση** στην **ψυχοσυναισθηματική** διάσταση
- **Συναίσθημα, φαντασία, απόλυτο, υπερβολικό, συγκινησιακό, ιδανικό**
- Παράδοξο, **μυστηριώδες**, υπερφυσικό, εξωτικό, **περιπέτεια**, ταξίδι
- **Μελαγχολία**, απαισιοδοξία, νοσταλγική διάθεση
- Επιμονή στο «εγώ» → **ατομικισμός** (δημιουργού ή ήρωα)
- Αγαπημένα θέματα: **φύση, άτυχοι έρωτες, ηρωϊσμός, αγώνες για ελευθερία, παραδόσεις, μυθολογία**
- Υποβλητικά **σκοηνικά** (φεγγαρόλουστα τοπία, ερείπια, τάφοι κλπ)
- Χρήση **καθαρεύουσας** (σημείωση: οι Επτανήσιοι έγραφαν στη δημοτική)

Εκπρόσωποι:

Παναγιώτης και Αλέξανδρος Σούτσος, Αλέξανδρος Ρίζος – Ραγκαβής, Δημήτριος Παπαρρηγόπουλος, Ιωάννης Καρασούτσας, Γεώργιος Ζαλοκώστας, Σπυρίδων Βασιλειάδης, Θεόδωρος Ορφανίδης, Αχιλλέας Παράσχος κ.α.

Ρομαντικά στοιχεία βρίσκουμε και στην ποίηση ορισμένων **επτανήσιων** ποιητών:

Διονύσιος Σολωμός, Ανδρέας Κάλβος, Αριστοτέλης Βαλαωρίτης.

➡ Παρνασσισμός

Χαρακτηριστικά:

- **Ακρίβεια έκφρασης**, έμφαση στη λεπτομέρεια → αναζήτηση **μοναδικής λέξης**
- Επιρροές από επιστημονικό πνεύμα → **Απρόσωπη ποίηση**, αντικειμενικότητα → **Απάθεια**
- Πολύ **επεξεργασμένος στίχος** → μέτρο, ρυθμός, ομοιοκαταληξία → **άψογη μορφή**
- **Πλούτος εκφραστικών μέσων**
- Θέματα από: **μυθολογία, ιστορία, χαμένους πολιτισμούς**
- **Ηρεμία, γαλήνη** → το ποίημα ωραίο σαν αρχαίο άγαλμα
- Στροφή προς τη **δημοτική** γλώσσα

Εκπρόσωποι:

Κωστής Παλαμάς, Ιωάννης Γρυπάρης, Γεώργιος Δροσίνης, Ν. Καμπάς, Αριστομένης Προβελέγγιος, Λορέντζος Μαβίλης, Άγγελος Σικελιανός, Κώστας Βάρναλης.

➡ Συμβολισμός

Χαρακτηριστικά:

- Χρήση **συμβόλων** → **Υπαινικτικότητα**, διαισθητικότητα → κλίμα ρευστό, συγκεχυμένο
- **Χαμηλόφωνη** ποίηση
- Αφθονία εικόνων, μεταφορών
- **Μουσικότητα** → επαναλήψεις, παρηχήσεις, υποβλητικότητα, ακουστική φαντασία, συναίσθημα
- Κλίμα **ρευστό** και συγκεχυμένο
- Περιορισμός του νοήματος → **όχι διδακτισμός**

- Διάθεση **ρεμβασμού** και **μελαγχολίας**
- **Πνευματικότητα**, ιδεαλισμός, μυστικισμός
- «**Καθαρή ποίηση**» → μαγεία, γοητεία
- Στόχος: όχι η μίμηση της πραγματικότητας → δημιουργία ενός ποιητικού κόσμου

Εκπρόσωποι:

Γιάννης Καμπύσης, Σπύλιος Πασαγιάννης, Κωνσταντίνος Χατζόπουλος.

Συμβολιστικές επιρροές έχουν στο έργο τους οι:

Λορέντζος Μαβίλης, Ιωάννης Γρυπάρης, Λάμπρος Πορφύρας, Κωστής Παλαμάς, Κ. Καβάφης, Μιλτιάδης Μαλακάσης, Ζαχαρίας Παπαντωνίου, Απόστολος Μελαχροινός και οι νεοσυμβολιστές: Κώστας Ουράνης, Ναπολέων Λαπαθιώτης, Τέλλος Άγρας, Μήτσος Παπανικολάου, Μαρία Πολυδούρη, Κώστας Καρυωτάκης.

☛ Υπερρεαλισμός

Χαρακτηριστικά:

- Επιρροές από την **ψυχανάλυση** (Φρόυντ)
- «**υπερπραγματικότητα**» → έξω από λογική και προκαταλήψεις → **παράλογα** στοιχεία
- **Αυτόματη** γραφή (με κάποια, όμως, παρέμβαση της λογικής)
- Άρνηση περιορισμών, ελευθερία στο λεξιλόγιο
- **Απρόσμενοι συνδυασμοί** λέξεων
- **Τολμηρές εικόνες** – συνειρμοί – ασύνδετες μεταξύ τους εικόνες, σαν όνειρα
- **Όνειρο**, φαντασία, έρωτας
- Χιούμορ

Εκπρόσωποι:

Νίκος Εγγονόπουλος, Ανδρέας Εμπειρικός

Υπερρεαλιστικές επιδράσεις στο έργο τους έχουν και οι:

Νίκος Γκάτσος, Οδυσσέας Ελύτης, Γιάννης Ρίτσος, Μίλτος Σαχτούρης, Δ. Παπαδίτσας, Νάνος Βαλαωρίτης, Έκτωρ Κακναβάτος κ.α.

☛ Μοντερνισμός

Χαρακτηριστικά:

- Σειρά από κατευθύνσεις και τάσεις, διεθνές και πολυσχιδές κίνημα
- «**διάλυση μορφής**», πειραματισμός → ελεύθερος στίχος, κατάργηση στίξης, γραμματικής
- **Αντιποιητικά** στοιχεία
- Συμβολική, υπαινικτική, ελλειπτική γλώσσα, πολυσημία → ερμητικότητα
- Απελευθέρωση **φαντασίας** και **ονείρου**
- Αυτόνομη η ποίηση → διαζύγιο από αναφορά στον εμπειρικό κόσμο
- **Αυτοαναφορά** → στοχασμός ποίησης πάνω στον εαυτό της, τη λειτουργία της

Εκπρόσωποι:

Η «γενιά του 30»: Νικ. Βρεττάκος, Οδυσσέας Ελύτης, Γιώργος Σεφέρης, Γιάννης Ρίτσος, Νίκος Γκάτσος κλπ και οι υπερρεαλιστές Νίκος Εγγονόπουλος και Ανδρέας Εμπειρικός.